Vragen raadleden technische briefing stroomnetten 28/9
Van [redacted]

Aanwezig
Bart Vink (D66)
Diederik Boomsma (CDA)
Mischa Meerburg (mw PvdD)
Sunny Coopman (mw D66)
Stijn Nijssen (VVD)
Tjitske Kuper (CU)
Kevin Kreuger (JA21)
Daniel Dekker (mw JA21)
Zeeger Ernsting (GL)
Kilic (DENK)

Presentaties door Liander en gemeente

Nijssen: je noemt redenen voor groei vraag stroom. Heb je soort ordening wat meeste impact heeft?
Ja, dat staat in de Themastudie Elektriciteit Amsterdam. Nieuwbouw, datacentra en mobiliteit zijn top drie.

Meerburg: is het nu echt een optelsom, al die stroomvragen, of is het gebiedsgericht?
We hebben 26 stations. Bij elk station is het beeld anders en is de groei van de belasting anders. Het is niet zo dat een probleem in Noord leidt tot een probleem in Zuid.

Kreuger: aardgasvrij wordt niet genoemd als reden dat het vastloopt. Maar dat doet toch wel wat met piekbelasting?
Daar is een uitgebreide technische onderbouwing voor. Belangrijkste reden is dat warmtenetten en duurzame gassen een grote rol spelen en all elektric vooral bij nieuwbouw. Maar het zit niet in top drie.

Kreuger: ik heb iemand van Alliander wel eens horen zeggen dat we een keer moeten gaan kiezen tussen datacentra of de energietransitie. Kun je dat duiden?
Ik denk dat dat juist een reden is waarom het datacentrabeleid er is gekomen. Als je alles wil, moet je meer stations bijbouwen dan wanneer je keuzes maakt. Plus: wetbeheerders hebben geen wettelijk kader om keuzes te maken.

Kreuger: zijn er wettelijk kaders om netten al dan niet uit te breiden?
Ja, we hebben toestemming en ruimte nodig van de gemeente (of ander bevoegd gezag).

Meerburg: heel Amsterdam is rood, qua risicogebied, is er een nadere onderverdeling?
Groot gebied is geel of oranje, dus wel met (grote) risico's. En rode gebieden.

Kreuger: is Flevoland zo rood vanwege alle windmolens?
Ja, in combinatie met dunne leidingen.

Vink: jullie doen tweewekelijkse update van de risicokaarten. Wat zijn de ontwikkelingen? En wat is de relatie met de verstedelijkingsgebieden?

Op het laatste: de relatie is ook niet 1 op 1. Neem IJburg: daar bouwen we veel, maar bouwen ook nieuw onderstation.
Kaartjes worden wel steeds roder, de afgelopen jaren.
In Amsterdam zal het wel eerst erger worden, voordat het weer beter wordt.

Meerburg: jullie zijn dus beperkt in het maken van keuzes. Dan zou je zeggen dat je op elk gebiedsniveau aan de politiek moet overlaten welke keuzes er gemaakt moeten worden toch?
Wij kunnen niet sturen op partijen in de stad. De eerste themastudie is van 2019, pas nu hebben we inzicht. En kunnen we sturen, maar het ontwikkelkader is pas in Q1 klaar. Dan kunnen we prioriteren, qua stations.

Meerburg: ziet Liander dan wel alle beleidsdocumenten over warmtepompen, mobiliteit en windmolens en of die passen bij de problemen en mogelijkheden op het net.
Voor datacentra zeker en dat doen we ook met andere beleidsprogramma's.

Nijssen: het lastige is voor Alliander dus om in te schatten hoe de vraag zich op de wat langere termijn ontwikkeld? Maar als er dan knelpunten ontstaan, werk je dan met scenario's ofzo?
Klopt, zit helemaal niet in onze modellen die uitgaan van harde reserveringen. Er is wel een scenariostudie voor lange termijn: de scenariostudie elektriciteit Amsterdam.

Kreuger: om feeling te krijgen met de cijfers: hoe MegaVoltAmpere is de toename?
Staan in de studie, niet paraat.

Vink: is er een soort basis altijd beschikbaar?
De gas en elektriciteitswet bepaalt de spelregel die bepaalt dat wij voldoende capaciteit moeten zorgen. Maar de wetgever erkent ook dat zulks niet altijd mogelijk is en dan kunnen we het congestiemanagement in werking zetten.

Vink: Zijn er boetes als het niet lukt?
Nee, we moeten vooral uitleggen wat we doen en sowieso is het altijd tijdelijk.

Kuyper: kunnen jullie aangeven welke ontwikkelingen er nu vooral voor gezorgd hebben dat congestie nu sneller komt dan verwacht?
Westelijk Havengebied: klantvraag laatste jaar enorme versnelling.
Macro zagen we wel aankomen dat we op sommige plekken te laat zouden zijn.
Soms komt het door de vestiging van bedrijven die je niet gelijk ziet uitkomen, maar een echte eenduidige reden is er niet.

Kreuger: waar komt de opwek vandaag in ons net?
Stroom komt van Tennet. Waar die vandaan komt? Onder andere Diemen en gasdeel Hemweg.

Kreuger: heeft de uitbreiding van ons net impact op de energieprijs?
Bepalen wij niet. Maar uiteindelijk gaat de netbeheerdersdeel van de energierekening wel omhoog. Maar er komen ook klanten bij, die betalen mee aan uitbreiding net.

Meerburg: weten we per gebied welke gebruikers meeste stroom vraagt en wat eraan zit te komen? Zodat je op gebiedsniveau kunt kijken welke keuzes er te maken zijn?
Ja, maar dat is niet openbaar. We zijn in overleg wat we kunnen delen en onder welke voorwaarden.

Kuyper: als er schaarste is wordt het spannend. Dan ontstaat er een makt die de prijs beïnvloedt? Wat betekent dat voor inwoners?
De congestiemanagementmarkt heeft geen invloed op de prijs van elektriciteit, want functioneert op basis van vrijwilligheid (voor bestaande klanten). Werkt alleen met genoeg deelnemers. Juist het afkondigen van congestie voorkomt ook schommelingen.

Vink: hoe kunnen we versnellen en wat zijn de risico's als dat niet lukt?
Versnellen is lastig door gebrek aan technici. De kansen liggen bij versnelde planvorming en vergunningsverlening. Plus: snellere uitvoer bouw. We verkennen nu opties. En zijn in gesprek met gemeente (zegt Alliander dus).

Meerburg: we wisselen ook stroom uit in de EU, toch? Dan heeft toch wel degelijk alles met alles te maken? Zijn het geen communicerende vaten?
Er is hiërarchie tussen netten. Bij ieder knooppunt naar beneden onder een onderstation is het net wel degelijk autonoom. Stel je plant alle datacentra bij elkaar, dan heeft vooral Tennet een probleem. Elke van onze stations heeft zijn eigen gebiedje wat ie voedt.

Boomsma: de situatie waar we nu in zitten komt toch ook door variatie in zon en wind?
Nee, het zit echt in toename vraag. Elders in Nederland is dat wel zo (Friesland, Achterhoek bijvoorbeeld) In stedelijk gebieden speelt dat geen rol.

Coopman: wordt er al met onderwijsinstellingen gesproken om meer personeel op te leiden.
Zeker, met zowel instellingen als met de gemeente.

Coopman: hoe lang duurt congestie?
Verschilt per gebied. In noord is het gebied 2025 opgelost, in de haven Q1 2027 en 2027.

Vink: er zijn toch ook plekken waar geen congestie is? Kun je dar zomaar datacentrum bouwen?
Nee, hangt nogal van het formaat af. In het algemeen: bij grote klanten die er zomaar bijkomen kun je snel van geel naar rood schieten. Maar ja, we hebben aansluitplicht.

Boomsma: Wat is de totale piekbelasting in 2030?
900 MVA.
Je ziet een beweging dat steeds minder datacentra aanvragen doen in de stad. De meeste plannen kenden we allang en hebben allang een vergunning. Je ziet trek naar de regio.

Kreuger: heeft Liander gemeente nooit gewaarschuwd tegen die datacentra? Niemand is toch blij?
Dat niet nee. Achteraf is het makkelijk praten. We zijn al wat langer in gesprek. Voor de restwarmte is dichtbij de stad wel handig, maar dat is niet de enige overweging.

Ernsting: wat gaan mensen in de openbare ruimte van de werkzaamheden en de bouwsels? Kunnen die bijv. onder de grond?
Alle Amsterdammers gaan zeker wat merken. Veel starten gaan open voor kabels en andere infra. Ondergrondse kastjes zien wij niet als optie, gasstations lukt soms wel, bijv. in Singelgrachtgebied.